

Ամեն մարդ կը խոստովանի, որ հաստատուն չենք ունենալու համար անհրաժեշտ է ունենալ անխախտ հիմք: Նոյն հիմքը պէտք է ունենալ նաև լեզուի ուսուցման ուղիքին գործում: Այժմ մեր աշխարհիկ լեզուի դաստանդները մինչև օրս չէ տուել այն օգուտները, որ սպասվում էր, դորա պատճառը որքան ուսուցիչ թույլութեան, իւր առարկան հիմնովին չը ճանաչելու, նոյնքան և մի քան ամենայնի գոհացուցիչ ձեռնարկ չ'ունենալու մէջ էր ամփոփուած: Այսօր մենք պէտք է ցոյց տանք, որ արդէն այդ դժուարութիւնները վերացուած են և մեր լեզուի աւանդման հիմնաքարը դրուած է:

Հայոց լեզուի դաստանդները իւր կեանքի առաջին օրից մինչև օրս երկու շրջան է ունեցել: որոնցից մէկը անդրադուին անշարժութեան, իսկ միւսը յառաջադիմող շարժողութեան մէջ էր պարունակուած: Առաջին շրջանը շատ մեծ տարածութիւն էր բաժնորդուած իւր մէջ: Ամբողջ դարեր եկան անցան այդ տարածութեան վերայից: Բայց առանց մի զգալի հետք թողնելու մեր ուսումնասիրութեան գործի մէջ՝ կարծես իրանք խորտակուեցան այդ սգիւտութեան ժայռերի վերայ: Այդ այն խաւար դարն էր, երբ մեզանք ունէին մայրենի լեզուի տարբերք քերականներով ու «հեզարաններ» բովել էին աւանդվում, երբ դաստասութեան բոլոր մէտոքը և ձեռնարկի ողին կայանում էր աթուր թայական կարգով իրար ետևից շարուած դանաղան անկող բառերի մէջ, որոնք աստիճանաբար մեծանալով վերջը արշնաւոր տարածութիւն էին բռնում: «Բայց անհամար» ձանցեցողացանողական և այլն: Եւ որովհետև աշխարհումն ոչ մի յառաջադիմութիւն յանկարծակի չէ լինում, ուստի և այդ նահապետական մէտոքը դեռ այն ժամանակն էլ էր տարածում իւր իշխանութիւնը մեր դպրոցների վերայ, երբ

գրաբարը հետզհետեւ տեղի էր տալիս աշխարհաբարին:

Չէ անցել տակաւին քարոզիչ դար մին օրից, երբ աշխարհաբարը բարձրացաւ գրաբարի դահլի վերայ, և չը նայելով, որ միևնոյն մօր այս նոր գաւազն անխնայ կերպով փշրեց ու իւր ետևը թողեց իւր աւագ եղբօրը, այդուամենայնիւ նա իւր իշխանութեամբ տակաւին անիշխանութեան մէջ է գտնվում: Ամեն դեպքում քանի որ իր քանակաւ կանոնադրութիւնն ու օրէնքներն է առաջարկում այդ նոր տիրապետողին հաստատուողը և նա դեռ չը գիտէ թէ որքան առաւելութիւն տայ, որ կողմը հակուի՝ որը հաստատուէ: Մինչ այս մինչ այն նոր ծաղիկով լեզուն գրականութեան հոգի շրտերը պղծելով ինքը շարունակում է խորը ձգելու իւր արմատի թիւերը:

Ահա այդ ժամանակը պէ՛տք է ղեկավարենք «Վայրենի» լեզուի առաջին տարին: Աշխարհը ներքին չափ ոգով լոյս աշխարհ եկաւ և ոչնչացրեց բոլոր իւր նախորդ այլբերականները, ապացուցանելով որ ամեն բան պէտք է հիմնուած լինի գիտութեան անհրաժեշտ օրէնքների վերայ: Եւ երկու տարիներ այդ գիտությունը առանց մի միջոց ունենալու՝ վարեց իւր իշխանութիւնը, որ մի տեսակ գրականական յիշատակութեան դառն էր բաց անում իւր ետևից: Այդ այլբերականի տուած ամենամեծ օգուտն այն է, որ մանկանը հանդիպելով անգիտական կեանքից և դրեց մի այնպիսի դաժն բարի առաջնը, որ շօշափելի կերպով լուսաւորեց նորա ուղիղ միջին խորշը: Ընտելացրեց նորան սխառմանով քաղցած գարգանալու ուղիղութեանը և վերացականը իրական շինեց: Յայտնի բան է, նա այդ բոլոր ծառայութիւնը արեց իւր կարողութեան չափի և դեռ շատ պակասութիւններ թողեց ուղիղ շատ թերութիւններ լրացնելու: Եւ թէպէտ նա այս արեց օտարի ազդեցութեան տակ՝ գլխաւորապէս

ուրիշ արածներին նմանուելով, բայց պէտք է խոստովանել, որ շատ բան արեց: Եւ որ հակադրութիւն թէ՛ աղբիւրն և թէ՛ նորանից մեղ ջուր տուողն:

Իսկ այժմ հասաւ ժամանակը, երբ «Վայրենի» լեզուն արդէն յաջողաբար պէտք է տեղի տայ մի ուրիշ ձեռնարկի, այն է պէ՛տք է անհրաժեշտ «Ազգային» ընտանական աշխարհին: Մեր խօսքը առաջին տարուայ վերայ է:

Այս տարրական դասագիրքը, որ մանկավարժութիւնը իրեն գիտութիւն ուսումնասիրող մի հեղինակի առաջին երախտիքն է՝ (մեզ համար այդպէս է) խորատկերով և մի ծանր վարձագրի ծածկով՝ անցնալի արտագրութեան վերայ, նորա վերադարձի տակից և նորա աւելանալի վերայ բարձրացնում է իւր գէղեցը: Մենք այստեղ գործնական գովեստներ տալու միջոց չունենք, այլ առայժմ թողնում ենք, որ թերթերը ինքը հարցասիրութեամբ ձեռք բերէ այդ աշխատութիւնը և ծանօթանայ նորա օգուտ հետ: Այս քանի միայն կատարեց, որ «Ազգային» ընտանական աշխարհով մի նոր դասագիրք է սկսվում մեր լեզուի դաստասութեան համար: Աս մանկանը դարձապէս է իւր ունեցած պաշարով և նորա նեղ ու սահմանափակ աշխարհայեցողութիւնը բնականաբար լի մեծ ապուրելի է բաց անում նորա առաջը: անհղում է նորան բուն ազգային ոգով, առաջնորդում է նորան գիտութեան վերջին ձգնարի օրէնքով: հաստատ է դնել տալիս նորան իւր ուսումնասիրութեան շրջանի առաջին քայլը և այդ բոլորը կատարում է շատ կարճ ժամանակում:

Այստեղ ոչինչ չենք առաջ բերում այդ գրքի մասին: Մենք դեռ ևս ներկայ տարուայ յունվարի առաջին օրերում առաջարկեցինք «Վարձին» մեր ընդարձակ քննադատութիւնը: Բայց որովհետև յիշալ ամառը լիք է (ըստ իւր որոշման) մեր

յոգուածի երկարութեան պատճառով չը կարողացաւ ընդունել այն իւր երևանում, ուստի մեր այդ քննադատութիւնը կը յուսանք որ լոյս կը տեսնի «Մեղուի» մէջ, ուր գրքուկն լաւ ու վատ կողմերը կերեան իրանց մանրամասնութիւններով:

Միայն մի կէտ կայ, որ այստեղ կը յիշենք: Որովհետև հայոց լեզուի դաստասութեան վերայ ձգած մեր համառօտ հայեալքը երբ շրջան բաժանեցինք, ուստի յառաջ կը բերենք այստեղ նորանց մէջ լոյս տեսած այս երեք տեսակ ձեռնարկները: զիտուոր և էական մասը: Օրինակի համար վեր առնենք «գիրք» բառը և ցոյց տանք, թէ ինչպէս էին կարգում այն հին վերջին և նոր ժամանակներում: Մենք համեմատութեան համար կը դնենք այստեղ այդ կարգով:

1. գիր—ինի—րէ—քէ=գիրք.
2. գը—ի—րը—քը=գիրք.
3. ի, իր, իրք—ի, գի, իք=գիրք:

Ահա ձեռք առաջարկում է պէ՛տք է անհրաժեշտ «Ազգային» առայժմ աւելորդ ենք համարում բացատրել:

Այս ամարային արձակուրդից յետոյ կրկին կը բացուին մեր դպրոցները դռները, ուստի հաւաստի լինելով «Ազգային» ընտանական աշխարհի տալու նշանաւոր օգուտների մասին, ցանկալի էր, որ դա մեր բոլոր դպրոցներում ընդունուի իրեն սկզբնական ձեռնարկ առաջին տարուայ համար (թէպէտ դուք ունեցէք արդէն ընդունելիս իսկ) և որովհետև դա բոլորովին նոր դրօշմ է կրում իւր վերայ, ուստի ցանկալի է նոյնպէս, որ տարրական կրթութիւն աւանդող ուսուցիչներն ու սեւուցչները չունենան լաւ ուսումնասիրելու նորա ուղիղութիւնը իւրացնելու և ապա թէ կողմ տարի ձեռնամուխ լինին նորանով լեզուի դաստասութեանը:

Մեծ գործը մեծ աշխատանք է պահանջում:

Յ. Նալբանդ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲՈՒՆԱԿԱՆ ԵՒ ՆՐԱ ԻՇԽԱՆ ԱՆԻՔՍԱՆԻՐԸ.

Բերլինի աւագածոցում մեծ տեղութիւնների ստորագրութեամբ հաստատած պայմանագրի հիման վերայ Բուլղարիան բաժանուեցաւ օսմանական պետութիւնից և դարձաւ մի անկախ պետութիւն, որը մի շատ թիւի կապով մնաց կապուած Թիւրքիայի հետ: Բուլղարական իշխանութիւնը պիտի ծանաչէր սուլթանի գերիշխանութիւնը որչափ հարկ տալով միայն, աւելի ոչինչ: Բուլղարիան ինքը պէտք է ընտրէր իւր իշխանը, այդ պատճառով 1879 թուին սարկել 13(25)-ին տեղի ունեցաւ բուլղարական ազգային ժողովը: Իշխանութեան ընտրելու բաւականին թուով կային, գրաւ իդ նախկինը, երբեմն ուսաց դեսպան Պոլսում, իշխան Կոնստանդինոպոլում, ուսաց ընդհանուր գործադար Բուլղարիայի համար, թագաւորազն Էմիլիոս Մի, Ռեյս Կերմանիայի դեսպան Վիկենայում, թագաւորազն Վալդեմար Կանստանդինոպոլում և 22 տարեկան երիտասարդ թագաւորազն Ալեքսանդր Բատենբերգը, պրուսական թիկնապաշտ մի վաշտի լեյտենանտ Կրանցից յիշով ուսուցիչը հանուեցան ընտրելների շարքից, որովհետև Եւրոպան չէր կամենում ուսաց հայտատի թոյլ տալ որ նա բուլղարական թագը իւր գլխին դնէ, և հանդուցեալ Ալեքսանդր Կայսրը կամենալով ցոյց տալ որ Ռուսաստանը Բուլղարիայի վերաբերմամբ առանձին նպատակներ չունի, թոյլ չը տուաւ որ մի որեկից ուսւ բարձրանայ բուլղարական դահլի վերայ: Մնացած ընտրելներից թագաւորազն Ալեքսանդր Բատենբերգը ընտրուեցաւ ազգային ժողովից միաձայն Բուլղարիայի իշխան

Անցնելով մարդագետներին՝ Այսպիսով, Ջայլոյան, Ղօշթիան, Սիւրբակ, Բաղրխանայ, եկալ հասալ Դամբուլի անտառն: Ամեն տեղ մէկ բան էր մանաւանդ դարձնում և լիցողում սիրտը. մեծագլին ծառեր՝ կաղնիք, եղևնի, կենի, չամբ և թէ մանաւանդ աճարի և բոխի վերգործած հալիւքներով և հազարներով փուռով էին իրենց կարած տեղերում: Սոքա բոլորը կարած են 5—6 տարի առաջ տաւարը նորա ոտներով կերակրելու համար: Սոցա մէջ հաք մեղադրելու ընտել են, այլ մեղադրելու են միայն Աստուծոյ, հոտաւարութեան մահմետականները, որ բուսականութեան կարեւորութիւնը չը հասկանալով, — գրեթէ ամենին արմատախիլ են արել Դամբուլի անտառը:

Այս գրութեան մէջ պիտի, որ լինին և հայոց Մարց եկեղեցապատկան և Լօրուս գիւղի անտառները, որ հեռու չեն կառավարական անտառներից:

Դամբուլի մէջ կան չը կան երկու հայ գիւղեր՝ Աթան և Անիկոզաւոր: Ասում են կան և չը կան այն մօքով, որ խեղճ հաք շրջապատում լինելով թիւրքերից՝ կիտով չափ գաղթել վախել են և տե-

ղուսով զանազան հայ գիւղերում: Եւ իբրեւ անաւր դալիս են փոքր ինչ ժամանակ մնում են և դարձաւ հեռանում են, այնպէս որ հաստատ բուն դնել չեն հանդիմանում, քանի որ աւաղակութիւն, մարտապահութիւն մահմետական ազգաբնակչութեան մէջ չի վերանալ: Հոգիքը նրանց խեղճ է և գրեթէ չ'ունին տեղ գտելու վարձը: Ինչո՞ք թիւրքը անգիտութիւնից առաջ եկած՝ դժուար արդարացատութիւն է գտնում և վիճակը առաւել վատթարացնում է: Այս երկու գիւղերն օրինակի համար սպաղանց են բանիցս ճշմարտութեան:

Անցալ Գիւլիսի, Գիւլիսի, Յրթաղ, Կամբուլու, Խաչիսի և Եկալ Գարապալի: Դամբուլի անտառով էր թէ՛ օրը տօթային էր, բայց անգլին վիթխարի ծառեր չուարի միջով, որոց մէջ մանաւանդ աղբի էին ընկնում՝ աճարի, բոխի, թիւղի, կաղնի, հաքի, հովաթի, բարդի, դամբի և այլն և ուղիղութիւն էին տեսնում և մեծ բաւականութեան: Պատահում էին ծառեր 20—25 սառնէր բարձրութեան և 2—22 սառնէր արմատից հաստութեան, ձգած որպէս լար բուլբուլի, որպէս մօմ բնածար:

պիւր Բայց ամեն որ սոքա իրենց կեցած տեղերում գրեթէ չեն չունին, որովհետև հնար չկա՝ ճանապարհի պակասութեան պատճառով: Նրանց դուրս տանել և գործ դնել բանի համար: Իրեն վառելափայտ տանել մէկ ծառը մէկ սառնէն նիւթ կարող էր տալ: — Գարսիսի հարստութիւն: Բայց հանքային ջուրը աղբիւր մօտ գին չունի, այս բնական է:

Թոյնելով անտառը, անցալ Գարապալի, Դամբուլի և հասալ Գօշթիանի լեռան գլուխը: Նորա տնտեսում դրած է հայոց գիւղ Պօղոս-բլիսի, որ ունի 5 հառն: Գիւղի ժողովուրդը կիտով չափ պարագում է առաւորական գործով: Կենցաղը գիւղաբաղաւոր, որից նա 3 վերստ հեռաւորութեան վրայ է: Գիւղը դառ լիւր է, բայց ունի գեղեցիկ վառելափայտ, որոնք մի ժամանակ անտառ են եղել: Ինչպէս ցոյց են տալիս ծառերի մնացորդները, Գիւղի երկնայքը ուսում են առնում Գիւլիսիի ծառերն ուսումնասիրում և մեծ ընդունակութիւն են ցոյց տալիս: Ահապարակ վաճառականները ամեն տեղ վկայում են, որ գիւղացիք երկնայք առաւել ընդունակութեան տեղ են՝ քան թէ քաղա-

քացիք: Ուրեմն ուստ է այն միտքը թէ՛ որպէս ամեն մարդ, նոյնպէս և ամեն ազգ պիտի ծերանայ, կորցնի ընդունակութեան և մեռնի: Մեր գիւղական կեանքի մէջ դեռ մեծ զօրութիւն կայ եղեր, թէ և շատ հին ազգ է: Ազգը մեռնել չի կարող, եթէ խղճութիւնը և մանաւանդ սգիտութիւնը նրան չը թուրացնի, չ'ապախի:

Աշխարհի կենդանութիւնը, թէ մարդ է թէ՛ բուսականութիւն, միշտ իրար հետ և շրջապատող հանգամանքների հետ պատկերասրահ են, միջոցութիւն ունին տեղադրում են, միջոցութիւն ունին կեանքի պաշարի, ապրուստի հարստութեան ու պարզութեան, նա մնում է և պիտի մնայ: Իսկ յաղթանալու—ճանապարհ է տալիս և դուրս է դնում աշխարհից: Ահա այս է իրականութիւնը:

Գօշթիանի ծառ կողմը, այն է գէպի արիւղը: Հազարներ գետի ծառ կողմը, դրած է մի հին երկնի իր տեղով և չ'ունեւորում հայ վանք: Հազարներն Նորա հանգալ բարձրանում է մի շարք կարծա սարերի, ուր գտնվում է մի տեսակ մարմարի—սա Գարապալի է և նորա շարունակութիւնը: Մերկ է սարը: Գէպի հիւսիս՝ նրան շրջապատում են

(Ար շարունակվել).

Տիրնովայի եպիսկոպոսի առաջարկու-
թեամբ: իշխան Ալեքսանդրը ընդու-
նեց իւր ընտրութիւնը թողնել
Պրոսկայում գինւորական պաշտօնը
ճանապարհորդեց եւրոպական մեծ
արքունիքները և յետոյ գնաց Պոլս
ներկայացաւ սուլթանին, իւր գե-
րաւորին, այդպէս մտաւ նա
Բուլղարիա, որտեղ ժողովուրդը ու-
ղեւորված, կեցողներով հանդիսաւոր
կերպով ընդունեց նրան: իշխանը
յետեւեւ իրեն աթոռատեղի Սօֆիա
քաղաքը: Վերջին արեւելեան պա-
տերազմի ժամանակ իշխան Ալեք-
սանդը միշտ հանգուցեալ ուսաց
լայսեր հետ էր և բոլոր պատերազ-
մներին մինչև վերջը մասնակից, այն-
պէս որ իշխանը անձամբ ծանօթա-
ցել էր Բուլղարիայի գրութեան և
այնտեղ տիրող հանգամանքների
հետ: Նա իւր վերայ առած պար-
տաւորութիւնների ծանրութիւնը
լիովին զգում, հասկանում էր:
Բուլղարիայի անտեսական գրութիւ-
նը պատերազմից յետոյ աւելի և ա-
ւելի վատացել էր, իսկ քաղաքա-
կան կեանքը ներկայացնում էր նա
մի խառն և մութ պատկեր: Ռուս
իշխան Գեորգիով-Ալեքսանդրով
յոթն-
նաձ և ազգային ժողովից ընդունած
սահմանադրութիւնը բոլորովին ան-
յարմար գտնուեցաւ բուլղարցինե-
րի համար: և գնալով իշխանը հա-
մոգուեցաւ, որ այդ սահմանադրու-
թիւնով նա չէ կարողանալու կա-
տարել իւր վերայ առած պարտա-
ւորութիւնները: Բուլղարիային տու-
ած սահմանադրութիւնը պէտք է
որ անյարմար լինէր բուլղարցիներին:
Երկէ էր, որ նրանք ապստուկեցան
գարաւոր օսմանական ստրկութեան
ուճից: Ապստուկեցան համար չը
պարտաւորուած, պէտք է որ բուլ-
ղարցիներն իշխող զործ գնէին ըստ
իրենան ազատ օրէնքները, իրենց
տուած իրաւունքները: Բուլղարցի-
ները իրենց սահմանադրութեան մէջ
այնչափ յարմար են զգում, որչափ
որ իրեն համով է զգում մի կո-
պիտ, անտաշ գիւղացի սպիտակ
շապկի հագցրած, ֆրակը հագնի,
գլխին շապո և ձեռներին ձեռնոց-
ներ և la bouvine: Գու իւր մէջ չը
կարողանալու, չը պարտաւորուած
բուլղարցիները սկսան մեծ մեծ
նախագծեր կազմել, արեւելեան
Բուլղարիայի միայնելու վերայ մտա-
ծել մէկ խօսքով Մեծ-Բուլղարիա
յին ձգտել: իշխան Ալեքսանդրը իրեն
հեռու էր պահում կուսակցութիւն-
ների այս շարժումներից, և աշխա-
տում էր, մտածում էր ներքին
կազմակերպութեան վերայ միայն:
Բայց իւր բարի գիտաւորութիւնն-
րի մէջնա յաջողութիւն չ'ունեցաւ:
Այդպիսի ժողովը արձակեց նա, մի
քանի անգամ պաշտօնէութիւնը փո-
խեց, բայց չը կարողացաւ այդ շարքը-
ների առաջն առնել: Զօրքի կազմա-
կերպութիւնը թուլացաւ, անասն
մասնով յանդգնութեան չափը չը
կար, զրուցելը ամենայն կերպ
վատ էր: իշխան Ալեքսանդրը, որ
ձեռնարկ և բարի զգացմունքներով,
գիտաւորութիւններով Բուլղարիայի

Համար ոգևորված է, տեսաւ որ չէ
կարող այդ սահմանադրութիւնով
կառավարել Բուլղարիան և իւր
վերայ ընդունած պարտաւորութիւն-
ները կատարել, այդ պատճառով
իրեւարդար իշխան, սեպտհ Կտարը
Համարեց հրապարակաւ յայտնել
իւր ժողովրդին, իրեն ընտրողներին
իւր միտքը մի յայտարարութիւնով:
Ընթերցողին լրագրիս միջոցով յայտ-
նել կը լինի, ինչ փոփոխութիւններ է
նա առաջարկում սահմանադրու-
թեան մէջ: իշխան Ալեքսանդրը գո-
նեա բացարձակ և ազնուաբար
յայտնում է, որ իւր առաջարկու-
թիւնները ընդունեն, եթէ ոչ նա
իւր հրապարակմը տալիս է: Եր
տեսնեք մեք ապագայում, թէ
իշխանի յայտարարութեանը ինչպէս
կը վերաբերի բուլղարական ժողո-
վուրդը: Եթէ նա չ'ընդունէ իշխանի
առաջարկութիւնը, հաստատ է, որ
իշխան Ալեքսանդրը կը թողնէ Բուլ-
ղարիայի իշխանական գահը: Իսկ
Գերմանիան որ ամեն երկրի համար
իշխանների շտեմարանն է, անտարա-
կոյս մէկ ուրիշ իշխան կ'ուղարկէ
Բուլղարիային, բայց թէ զբաղով
Բուլղարիան աւելի լաւ վիճակի կը
հասնի—այդ գեւ մի խնդիր է, որ
ապագային է պատկանում:

Ս. Ս.

Իօնդոն, մայիսի 5-ից, Ստորին պա-
լատում Գաղտնիք թուանիսան խնդրի
առկիով Գնաւոր խիստ յարձակմանց
մասին ընդգէմ Ֆրանսիայի բռնի վեր-
ածնեքին ցոյց տուեց, որ թուանիս
և Տաճկաստանի մէջ եղած յարաբերութիւն-
ները արդէն չստ արբերեց պաշտ վի-
ճելի էին և թէ Անգլիայի անընդհատ
դաշնակցութիւնը Ֆրանսիայի հետ չա-
րունակվում է ամբողջ մարդկային կեան-
քից հետէ. ամբաստանել Ֆրանսիային և
դատել Անգլիայի վարմունքի մասին
միայն կարելի է այն ժամանակ, երբ
պաշտին կը ներկայացուի գրաւորու-
թիւնը թուանիսան խնդրի առկիով:

Իրանդական օրինադրի երկրորդ ըն-
թերցման միջոցին՝ Գաղտնիք յայտ-
նեց, որ օրինադրի չ'ընդունելը կը վի-
րաւորէ նոյնպէս և կարելիէ, որովհետեւ
նրա բախտը կապել է նրան օրինադրի
(բիլլ) հետ: Եթէ պահպանողականները
կառավարութեան համին՝ այն ժամա-
նակ նոքա ստիպուած կը լինին տակաւին
յառաջ ընթացող օրինադրը առաջադ-
րել. կառավարութիւնը կ'ընդունէ ան-
նչան փոփոխութիւններ անել, բայց նա
է կարող փոփոխել օրինադրի բնաւ-
րութիւնը:

Պատասխանելով Վօրմինի Գիլլիւ ա-
սաց, որ Անգլիայի Ռուսաստանին արած
առաջարկութիւնները Պետերբուրգից մեծ-
բրիտանական հպատակ Լէվինսոնին ար-
տաքնուր վերաբերութեամբ՝ մնացել են
առանց հետեանքի: Ռուսաց օրէնքը
օտարաքաղաքացի հրէաներին արգելում
է Ռուսիայում ապրել: Վօրմը ասում է.
որ սուղ ժամանակում այդ առթիւ ա-
ռաջարկութիւն կ'անէ, Գիլլիւ պատաս-
խանելով Վօրմինի՝ ասաց՝ թէ մեծ-բրի-
տանական կառավարութիւնը նկատ-
մունքներ չէ արած Ռուսաստանին հրէա-
ների հետ հարաւային Ռուսիայում բռնի
վարմանց վերաբերութեամբ: Ռուսաս-
տանը ճէնց ինքը միջոցներ է ձեռք առել
անկարգութիւնները դադարեցնելու հա-
մար:

Կայրէ, մայիսի 4-ից, Խէղիլին առա-
ջարկուելու է խնդրադիր սահմանադրու-
թեան չորհուրէ մասին:

Թուանիսում մտերը սարափելի կեր-
պով յուզուած են:

Փարիզ, մայիսի 3-ից, Ռուսաստանը,
Աւստրիան և Գերմանիան ընդունել են
Ֆրանկո-թուանիսան դաշնագիրը: Անգ-
լիան և խալիսան նրա դէմ հերքումներ
պիտի անեն:

Հռոմ, մայիսի 3-ից, Բոլոր օրագիր-
ները յանդիմանում են Ֆրանսիայի վար-
մունքը թուանիսան խնդրի առթիւ և
մասնացոյց են անում այն պարագայի
վրայ, որ մինչև վերջին վայրկեանս
Ֆրանսիայի կողմից բոլոր բացարձակ
թիւնները չէին տալիս մի հնարաւորու-
թիւն նրա վերջին վիճակներին նախատես
լինելու:

Սօֆիա, մայիսի 2-ից, Մակեդոնիայում
ապստամբութիւն է պայթել: Ստամբուլում
ազգային ժողովը պիտի կայանայ:

Սօֆիա, մայիսի 3-ից, իշխանը պա-
հանջում է սակաւացնել ընտրել պատ-
գամաւորաց թիւը աւելացնելով իւր կող-
մից ազգային ժողովարանի անդամների
թիւը և աստիճանաւորներին չ'ընտրել
պատգամաւորութեան համար:

Պետերբուրգ, մայիսի 3-ից, Գաղաքա-
կան յանցաւորն է—3-րդ ծովային զօրքի
էյտեման՝ Նիկոլայ Սուխոմով, նա
1872 թւին աւարտել է իւր ուսման ըն-
թացքը Շուվային ուսումնարանում: Ըն-
թացքում էին նշանակել նրան «Միւնի-
ֆերդաուի վրայ, Գործը յանձնուած է
պրօֆուսորի իշխանութեան:

Կիև, մայիսի 2-ից, Այստեղ Գալ-
լանիայեա փողոցում գտել են մի յե-
ղափոխական տպարան. ձերբակալած են
երկու հոգի, մինը փախել է:

Բերլինից հաղորդում են մայիսի 2-ից,
որ Լիխտենշեյնը ելելորական եր-
կաթնով են բացել:

ՄԵՂՈՒԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

(ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԱԿԱՆ ԳՈՐ-
ԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ)

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 12-ին
մայիսի: Երկ ներկայացող հրէայ
պատգամաւորներին, որոնց առաջնորդ
էր Գինյուրգը, ողորմաբար ըն-
դունվեցան թագաւորից, որ բարեհա-
ձնցուտ ասել, որ հարաւում տեղի
ունեցող յանցաւոր անկարգութեանց
մէջ հրէաները միայն առիթ են, որ
դրաւ անխիստութեան ձգտողների
ձեռաց զօրծ է: Յետոյ ներկայացան
Գաղանի թաթարների պատգամա-
ւորները:

Երկ Գոսկիա ձանապարհ ընկաւ
կատանդին Նիկոլայիվին իւր կո-
ղակցու հետ:

Միւսկում հրդհը ոչնչացրեց
ամենաւերջին թաղերը:

Վառապարական Համաւարներու մ
հրատարակուած է Բորձրագոյն հը-
րամանադիր քաղաքական և հոգեւոր
զործոց գէպարտամէնտի անդամ
Համաւարներին—լինել զորա նախա-
դահ:

Վառապարական հաղորդակցու-
թիւն: Վաղիշեյն գնդապետն, որ
խրկած էր Սամարա անպաղաքեւու-
թեան պատճառով, ղեկուցանում է,
որ մի քանի գիւղացոյ բաժանած
է նպատակաւորի առատաձեռ-
նութեամբ. բնակիչները ապահոված
են պաշարով մինչև նոր հունձը,
զարնային բոյսերը լաւ են. երկու
զաւառներում երեւել է որդն, որ
միասում է ցանքերին:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 9-ին մա-
յիսի: Պաշտօնապէս հրամայած է մի-
այնիկ Ռուսաց Կայսերութեան հետ
ռուս զօրքերի նուաճած թէքի ցե-
ղե թիւը մէկնելու երկրը և կազ-
մել նրանից և յայնկոյս կապեան
ղիւտորական դաւառից՝ յայնկոյս
կապեան նահանգն, միայնելով այս
կովկասեան զինուորական շրջանի
հետ:

Հրամայած է հոգեւոր գաղութնե-
րում նշանակել օրինաւոր ուսուցիչ-
ներ ուսու աղանդների ուսման հա-
մար:

ԼՕՆԴՈՆ, 11-ին մայիսի: Պատ-
գամաւորաց ժողովում Վիլին ասաց-
հէնց որ կ'ստացվի ստոյգ պատճէնը
օրինաց հրէաների կացութեան վի-
րաբերութեամբ Ռուսաստանում, բրի-
տանական կառավարութիւնն իսկոյն
քննութեան կ'առնու, թէ կարճ է
արդեօք նա մի քայլ անել նորա
համար, որ փոխվին այդ օրէնքները:

ԴՈՒԲՆԻՆ, 11-ին մայիսի: Իր-
անդիայի կալուածական դաշնակցու-
թեան քարտուղար Բրէնտը կալա-
նաւորված է. նա մեղադրվում է նը-
րանում որ զրգուում է բնակիչներին
դէպի բռնութիւն:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲԻՐՅԱ.
12-ին մայիսի.

Արք. բանի. 1-ին	96 75
— — 2-րդ	94 —
— — 3-րդ	94 25
— — 4-րդ	94 —
Վիճակահ. 1-ին	224 50
— — 2-րդ	217 —
Արև. փոխաւ. 1-ին	93 —
» » 2-րդ	93 —
» » 3-րդ	93 —
Իօնդոն	24 31
Բերլին	123 25
Համբուրգ	207 —
Փարիզ	256 37
Ոսկի	8 ո. 8 կ.
Բիրժայի վիճակը ամուր է:	

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Ամսոյ 10-ին արհեստաւորաց կուրի
դահլճում կայացաւ «Մեղու Հայաստա-
նի» լրագիրն ամենօրեայ անելու համար
կազմվող բաժանորդագրական ընկերու-
թեան նիստը:

Կարգադիցաւ կանոնադրութիւնն, որ
մի քանի նկատմունքներից յետ ընդուն-
վեցաւ: Գաղտնիք թուանիսան ըն-
կերութեան զօրծոց կառավարիչ ընտր-
վեցան մեծ. պ. պ. իշխան Նապօլէօն
Ամատունին և բժշկապետ Մարկիանոս
Ռօտինեանցը:

Պատահամբ խոսեցինք մեր բարեկամ
մի բժշկի հետ այն դարաբլիսեցի աղջ-
կայ մասին, որի ձակատին մտադունդ

կայ: Պարոն բժիշկն ասաց, որ նախ
պէտք է հետազոտուի այդ ուս ու ս գ բ ը
և յետոյ ձեռք տրուի բժշկելու, որպէս
հարկն է, և եթէ, աւելացրեց բժիշկը,
աղջկայ ծնողքը չբաւար լինին՝ ևս ոչ
միայն իմ աշխատութիւնս, այլ և դեղը
ձրի կը մատակարարեմ: Առաջարկումները
երկնայի ծնողքը օգուտ քաղել այս-
պիսի մի բարի գէպից: Խմբագրութեան
ուրախութեամբ յանձն կ'առնի տալ
հիւանդին բժշկի հասցեն:

Արժ. Գէորգ վ. Սուրենեանցը խնդ-
րում է մեղ յայտնել, որ ինքը այլ ևս
ուղադրելու չէ «Յաւիտենական կեանքը»,
որովհետեւ նա արդէն թարգմանած է և
հրատարակած արժ. հայր Արիստակէս
Սեդրակեանը 71 թ. թէոդոսիոսում, այլ
միայն սպագրելու է իւր երկրորդ թարգ-
մանութիւնը, այն է «Յիսուս Գրիստոսի
կեանքի և գործերի նկարագրը»:

Պ. Ա. Գ. Հաւաքարից մեղ հաղորդում է.
—Մի պարոն, որ անցեալ տարի գուրս
է զնաւը: Ներսիսեան ազգային հոգեւոր
գաղանցի չորրորդ դասարանից, փորձով
և գործնականապէս սովորել է ատամնա-
բուժութիւն և կարողանում է շուտով
բժշկել ցաւոյ ատամը: Մի քանի ամիս
է, որ այդ գործով է պարապում և
բաւական բժշկվողներ էլ պատահել են,
որոնք իրանց բերանով իսկ վկայում են:
Պարոնի ազգանունն է Կրիգոր Յակո-
բեան:

Նոյնը գրում է.—Ասում են, որ Ղա-
զարի գաւառում, Աղստափա կայաքա-
նից մօտ ընտելում է մէկ մարդ, որ
Պարսկաստանից նշանակուած է՝ իբրեւ
եկող—գնացող պարսկաստանցիների ան-
ցաթուղիքը քննող—տեսնող (երկի փա-
խտականները շատ են պատահում):
Բարդ մշակութեան եկող պարսիկները
հարկադրուած են գնալ նորա մօտ ան-
ցաթղիքը ցոյց տալ և ապա անցնել:
Բայց նա իշում է անցաթղիքներ և կի-
սամերի մարմինը արդու դու պատուիրե-
ցի) մի լաւ ջարդում, փող առնում և
այնպէս ճանապարհ գցում, հակառակ
դէպքում անցաթղիքներ չի դարձնում
տեղերին: Երեի այս նոր միջոց է փող
աշխատելու:

Պ. Ա. Գ. հաղորդում է.—Թէ և քաղա-
քային վարչութիւնը ամեն ամիս նե-
ղութիւն է կրում կենտական պիտոյք-
ների համար տա կ'ա նշանակելու, սա-
կայն ոչ ոք զորան ուղարկութիւն չի
դարձնում: Միայն թէ ոչնչարկելու և թէ
տաւարներ ամենին տակաւայով չեն ծա-
խում, եթէ կը հանդգնեն հակառակել
անմիջ կը մնան:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փրէսուր Գլխիւ:— Բայտնի ճանապար-
հորդ Էդմոնդ-դը-Ամիցի, որը արդէն ե-
րեք անգամ կատարել է աշխարհի շուր-
ջը ճանապարհորդութիւն ծովով, պատ-
մում է իւր «Մարօկո ճանապարհորդու-
թեան» մէջ հետեւալ գէպը: Մի ան-
գամ Գլխու նորան շրջապատեց ընկի-
ների խումբը, որոց շատ զարմայնում էր
նորա համեստ սեւա գլեւաթ: Առաջնա-
ւի հաւատացեալները, որ սովորած էին
անսկիւտ պայծառ գոյներով լայն շո-
րեր, կարուած ոսկով և արծաթով, դեռ
սկզբում ծծաղից օրօրվեցան տեսնելով
սեւա մահուդի կտորները, որ ծածկում
էին եւրոպացուն: Բայց շուտով նոցա
տրամադրութիւնը ծծաղից փոխուեց
թշնամականի, և նոքա սկսեցին քարեր
ձգել ճանապարհորդի և նորա ուղեկիցների
վրայ: Այս ճգնաժամին զը-Ամիցի գլխում
մի հանձնարել միտք փայլեց. նա ծաղեց
իւր գլխովը և յետոյ միանգամից բաց
թողեց, որ շատ զարմացրեց մահմեդա-
կաններին: Գլխարկի հանած ձայնը, որ
նման էր հրապանի ձայնին, սարսափելի
կերպով վախեցրեց քարանդակին. նոքա
ամենքն էլ շուտով ջրվեցան և հնարաւէտ
օտարականը կարողացաւ անվնաս հեռա-
նալ իւր ուղեկիցներով, շնորհիւ այն
գլխարկին, որ նորան իբրեւ մի փղբրիկ
թնդանողի տեղ ծառայեց:

Խմբագիր Պ. ՍԻՄԵՆՍԿԱՆՑ.
Հրատարակիչ Հ. ԵՆՖԻԱՃԵԱՆՑ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՅՈՒՑԱԿ ԳՆՆՈՒԹԱՆՑ
ՄԱՐԻԱՄԵԱՆ-ՅՈՒՆԱՆ-ԵԱՆ

ՕՐԻՈՐԴԱՅ ԴԱՐՈՐԻՑԻ

Մայիսի 15-16 Հայոց լեզու:
19-20 Ռուսաց լեզու և
Հայոց լեզու Գ. դասարան:
22-23 Ռուսաց լեզու և
Հայոց լեզու Գ. դասարան:
26-ին Աշխարհագրութիւն
և պատմութիւն Հայոց: և Ռուսաց:
28-ին Բնական գիտութիւն
և առողջապահութիւն:
Քննութիւնները սկսվում են 9 ժա-
մին առաւօտան:
Տեսուչ Յ. Չիգրանցանց:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Իմ հրատարակութիւններն իրս
առաջ գիրքը «ՔՆՆՈՒԹԱՆՑ»
նախ քան 50 կ. հասցէս
Шума Тиграну Назарьянц.

ԹԻՖԼԻՍԻՍԻ ԿԱԶՄԱՎՈՒՄ Է «ՄԱՐ-
ՄՆԱՄԱՐԱԶԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ»

(Гимнастическое Общество), որի նպատա-
կըն է տալ իւր անդամներին միջոց վար-
ժակութեամբ Մարմնամարզութեան, սրախաղու-
թեան (Фехтование), հրացան արձակելու
մէջ, քաղաքից դուրս զբոսանքներ և
ուրիշ թոյլ տալով զուարճութիւններ ա-
նել, որոնք զարգացնում են ֆիզիքական
կարողութիւնը:

Ընկերութեանց կանոնադրութիւնը
տեղութիւնից արդէն հաստատված է և
տպված է № 90 «Кавказ» լրագրի մէջ,
ապրիլի 25-ին:

«Մարմնամարզական ընկերութեան»
անդամ գրվել և տարեկան 10 ռուբլի
վճարել կարելի է:

—1, Փոխարքայի գլխավոր կառավա-
րութեան գեղարտամիտում, կարելի կար-
լովի Կէստերի մօտ, ամենայն օր 11 ժա-
մից մինչև ժամը 3 ցերեկայի, 2, Վիկտոր
Ալեքսանդրովի Գլխագէշտէտի մօտ 6-ից
մինչև 8-ը երեկոյան, Փամբակի մօտ, 3, Վիկտոր
Ալեքսանդրովի Գլխագէշտէտի մօտ, 4, Ալեք-
սանդր Ալեքսանդրովի Բրուսի մօտ,
Միխայիլովսկայա փողոցի վերայ, ուս-
տական մագաղանում:

ԹԻՖԼԻՍԻ ԸՆԿԵՐՈՒ-
ԹԵԱՆ ՀԱՅՏԵՐԵՆ ԳՐԻՔԵՐԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

ան-
ցեալ տարուայ անդամները և ցան-
կացողները անդամ դառնալու կարող
են զիմեք ընկերութեան գանձապահ
պ. Մովսէս Թաւադեանին, Թիֆլիսի
առևտրական բանկա անդամակցա-
կան վճարը հաստատելու և տու-
սակ ստանալու:

Ժողովել եմք ժողովում եմ և շու-
տով ի լոյս պէտք է ածեմ ՀԱՅԱ-
ԿԱՆ ՀԱՅՏԵՐԵՆԻ ԳՐԻՔԵՐԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ «ՄԱՐ-
ՄՆԱՄԱՐԱԶԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ»
նախ քան ինքնուրույն
հայնարագէտներին և այն պարոնե-
րին, որոց մօտ գտանվում են ազգա-
յին երգեր թէ հայկական և թէ
ուրարական ձայնագրութեամբ (նո-
տաներով) բարեհաճել մինչև յա-
ռաջիկայ օգոստոս ամիսը ուղարկել
ինչ: Երգեր ուղարկողներին ազգա-
նունները կ'ապագրուին երգարանի
վերջը և մի մի օրինակ էլ ձրիապէս
կ'ստանան: Վարձատրութիւն պա-
հանջողներն ևս կարող են իրանց
պայմանները յայտնել: Իմ հասցէս:
Տիֆլիս, Եղնիկ քահանայի երգչականց:
9-10

Վաճառվում են Կովկ. գրավաճառան. Զ. Գրիգորեանցի

Ն Ո Ր Հ Ր Ա Տ Ա Ր Ա Վ Ա Մ Գ Ր Գ Ե Ր.

- 1) Ա. Մ. Ե. Պ. Դիւցապուր ըստ Խորենացւոյ՝ Հայկ. Արամ, Վահագն-արտ-
կներն պատմական կեանքից: Տիֆլ. 81 թ. գինն է 30 կ.:
- 2) Կոստանեանց. Կ. — գրաբառ. բայերի խոնարհումը մի աղբիւսակի մէջ,
գործնական և գիտակցական ուսումնասիրութեան համար,
գինն է 25 կ.:
- 3) Երգչական ցուց. — խմբական ձայնագրեր ազգային երգեր
(սակաւթիւն). գինն է 50 կ.:
- 4) Մօրիս-Բլոք — փոքրիկ ձեռնարկ գործնական տնտեսութեան թարգմա-
նեց զանազան փոփոխութիւններով Ս. Պալաստեանց. 50 կ.:
- 5) Մովսէսի խորհրդանշան պատմութիւն Հայոց. 80 կ.:
- 6) Զօն Ստ. Բլեկի — ամուսն, ֆիզիքական և բարոյական ինքնա-
կրթութիւն. 60 կ.:

Մ Ա Մ Ո Ւ Լ Ի Տ Ա Վ Ե Ն

Հրատարակութեամբ Զ. Գրիգորեանցի.

- 1) Մ երկնցի — Թէոփորոս Ռաուտնի:
- 2) — — «Թորոս Լեւոնի» (2-րդ տպագրութիւն):
- 3) Գ. Կ. Կ. Կ. — մանկական երգեր և ոտանաւորներ:

12-12

«ՓՈՐՁ ամսագրի ներկայ տարուայ II համարում հրատարակուեցաւ
մեր յայտարարութիւնը «ՀԱՅՈՑ ԲԱՐՏԱՌՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ»:
Այդ գրութեամբ բաղկացած է աւելի քան տասնութ հոդոս և իւր ունի
Յանկանայով մշակելու մեր բարբառներին ինչպէր, մի ամփոփ գաղա-
փար կ'ազդէ ինչպէս մասին և գործնական մի ծառայութիւն մատու-
ցանել մեր լեզուի զարգացմանն ու կանոնադրութեան և անը-
մենք վերջիցս յայտարարութեան մէջ առաջարկում ենք մեր բանա-
սէրներին և առհասարակ գրելու և կարողութիւն ունեցող
անձանց, որ մեր տուած և գրականական լեզուով խորագրած հինգ
ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐԸ ԲՆԵՔ քաղաքներէն ընտրելով իրենց հինգ
ՓՈՒՍԴԻՆԻ ԻՐԱՆՑ ՏԵՂԱԿԱՆ ԲԱՐՏԱՌՈՎ: Իսկ մենք
բաւական թուով փոխարկութիւններ ստանալուց յետոյ կը կազմենք մի
գիրք, որի մէջ տպագրուած կը լինին մեր աշխատակիցներ
ազգանունները և, որից նոքա կը ստանան մի-մի օրինակ: Ման-
րամանութիւնները կարելի է կարգաւ «Փորձի» մէջ:

16-40

8. Նալբանդ:

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Տ Ո Ւ

ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՓՈՒՍԴԱՐԱՅ ՎԱՐԿԻ ԸՆԿ.

Ապրիլի 15-ից մինչև ջնոր կարգադրութիւն.

Վաճառում է.	Վերցնում է.
1. Ընթացիկ հաշուով.	1. Զեղչումն առև- տրական մուրհակների 6 ամսով. 70%
2. Հասարակ. 40%	2. Զեղչումն մուրհակ- ների, ապառիտութեամբ անշարժ կայից. 70%
3. Պայմանաւոր 41 1/2%	3. Արժէթիղների գը- րաւակնում ընդունե- լիք պետական բանկա- յից 6 ամսով. 70%
4. Գումարների աւանդ.	4. Մասնաւոր ընթա- ցիկ հաշիւ.
5. Մինչև ցաւահանք 40%	5. Ապառիտած տոկո- սաբեր թիղներով 70%
6. 6 ամսով. 51 1/2%	6. Մուրհակներով ա- պառիտութեամբ 71 1/2%
7. Մի տարով. 60%	7. Զեղչումն կրտ- սոններին և թիղա- դրամներին. 70%
8. Երկու տարով և աւե- ւի. 60%	

ԹԻՖԼԻՍԻ ԴԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱՆ

Վաճառում է. Վերցնում է.

1. Ընթացիկ հաշուով 40%	1. Զեղչումն առև- տրական մուրհակների մինչև 6 ամիս 80%
2. Մինչև ցաւահանք ա- ւանդի. 40%	2. Արժէթիղների գը- րաւակնում.
3. 6 ամսական աւան- դի. 50%	3. Ընդունելիք պետա- կան բանկայից 70%
4. Երկու և աւելի տա- րով աւանդի. 60%	4. Աշխարհագրութեան մուրհակներով. 81 1/2%

ՓՈԹԻ-ԹԻՖԼԻՍԵԱՆ ԵՐԿԱՌՈՒՂԻ

Թիֆլիսից գէպի փոխի դուրս է գնում.

Ժամեր.		Տեղերի գինը.		
Առաւ.	Կէս օր.	Երեկ.	I Կ.	II Կ.
9. 21	12. 56	5. 18	1. 13	85. 44
10. 11	1. 57	6. 27	4. 3	1. 53
11. 58	4. 35	9. 43	6. 30	4. 73
12. 29	6. 45	11. 57	11. 25	8. 44
1. 56	1. 45		16. 31	12. 24

Փոթից գէպի Թիֆլիս.

Ժամեր.		Տեղերի գինը.		
Առաւ.	Երեկոյ.	Գիշեր.	I Կ.	II Կ.
9. 3	10. 22		5. 13	3. 84
12. 13	3. 30		10. 1	7. 51
5. 39	10. 1	1. 37	12. 33	9. 24
7. 5	12. 20	4. 8	15. 19	11. 39
8. 50	3.	7. 59	16. 31	12. 24

Առաջին գնացքը Թիֆլից հանում է 9 ժ. 31 ր. առա-
ւօտան, երկրորդը 3 ժ. 51 ր. կէսօրից յետ և երրորդը
7 ժ. 56 ր. առաւօտան.

ՉԵՆ ՀԱՍՏՐԱՅ ՀԵՈՒԱԳՐԵՐ

12 մայիսի
Գնդապետ Սէֆաք, Ասլան Կարապետ, Արաբաճ
Օսկերով, Ռիշին.

ՄԱՍՆԱԴՈՐ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Կուրիայում, Սիմեո-
նովսկի փողոցի վրայ,
Հալիվերհանի տանը.

Հիւանդներին ընդու-
նում են ամեն օր, նաև
տօն օրերին առաւօտան
ժամը 9-11. ԼՈՒՆ-
ԿԵՎԻՉ — աչքերի, կաշ-
ուի և վնասական հ.,
ՐՈՒԴԻՈՎՍԿԻ — կա-
նանց և ներքին հ.,
ժամի 11-1. ՆԱՌԱ-
ՍԱՐԳԻՍ — խորհրդա-
կան և վնասական
(սիֆիլիսական) հ.,
ՀԱՅԱԶԻՉԵԱՆ — ներ-
քին հ. ժամի 5-7.
ՊԱՎԼՈՎՍԿԻ — ջղային,
հոգեկան և ներքին հ.,
ՈՒՇԱԿՈՎ — երեխայոց
հ., ԵՄԵՆԻՍԿԻ — թի-
ֆլիսի առաւօտան ժա-
մի 9-11, չորեքշաբթի
և չարաթ օրերը երե-
կոյան ժամի 7-8 ընդ-
հանուր ԲԺՇԿԱԿԱՆ
ԽՈՐՀՈՐԴ՝ Հիւանդա-
նոցը ունի գիւրդապա-
րժիկ և ընդունում է
ԳԻՇԵՐՈՒԹԻՒՆ հիւանդ-
ներ:

ԱՂԱՏՆԵՐԻՆ ան-
վարձ է բժշկական խոր-
հուրդը և դեղը:

Հիւանդանոցում բը-
նակվում է բժիշկ ՆԱ-
ԻԱՍԱՐԳԵԱՆԸ:

ԲԺՇԿԱՆՈՑ

Հիւանդներին ընդունելու
վում է ժամը 9-ին և շարունակվում է
մինչև 1 կէսօրից յետ:

ԵՄԵՆԻՍԿԻ — Գաղթողների մանկա-
բարձական և կանանց հիւանդութեանց
համար. Գորակելի և Լիւսիցիւմ
ներքին հ., Ռոտինեանց՝ կանանց և
երեխայոց հ., Բաբայան՝ ջղային և
ներքին հ., Ծառեմբուկի՝ վնասա-
կան և կաշուի հ., Բիւլաբեանց 1-ն
խորհրդական և աչքի հ.,
ԵՄԵՆԻՍԿԻ — Միւսկիւլի խորհրդա-
կան հ., Բէյլա՝ աչքի հ., Բալուստով՝
մանկաբարձական, կանանց և երեխայոց
հ., Լիւսիցիւմ և Վերմիլի՝ ներքին
հ., Պետրովսկի՝ վնասական հ.,

ԶԵՄԵԼԻ — Կարմիր գլխաւոր և
Լիւսիցիւմ ներքին հ., Բիւլաբեանց
2-րդ և Ծառեմբուկի սիֆիլիսա-
կան և կաշուի հ.,

ՀԵՄԵՆԻՍԿԻ — Գաղթողների մանկա-
բարձական և կանանց հ., Բէյլա՝ աչքի հ.,
Ռոտինեանց՝ կանանց և երեխայոց հ.,
Բաբայան՝ ջղային և երեքարակա-
նութեամբ բժշկելի հ. (электротерапия),
Լիւսիցիւմ և Պետրովսկի՝ ներքին հ.,
Բիւլաբեանց՝ սիֆիլիսի և սեռական հ.,

Ուրբեմ — Լիւսիցիւմ ներքին հ.,
Բէյլա՝ աչքի հ., Բաբայան՝ ջղային
և ներքին հ., Բիւլաբեանց 2-րդ կա-
նանց և ներքին հ., Պետրովսկի՝ վն-
ասական հ.,

Օրբէլիստ ատամի հ. ընդունում է իւր
մօտ խեղճ հիւանդներին ամենայն ժամա-
նակ բժշկանոցի տոմսակով:
Գրեկները բժշկանոցի բժ. Լիւսիցիւմ:

Փ Ո Ս Տ

Թիֆլիսի փոստի կառավարու-
թեան մէջ ընդունվում են և աղը-
վում, ամեն տրակտի և ամեն տե-
սակ թէ նամակներ, թէ լրագիրներ
և թէ ծանր փոստի իրեր, ամենայն
օր, բացի տօն օրերը, առաւօտան
ժամը 7-ից մինչև 1 կէսօրից յետ:

Բացի դրանից ամեն օր, բացի կիւ-
րակէ և տօն օրերը, առաւօտան
ժամը 7-ից մինչև 8 և 3-ից մինչև
7-ը կէսօրից յետ, իսկ կիրակի և
տօն օրերը 7 ժամից մինչև 10
առաւօտան և 3-ից մինչև 7 կէս-
օրից յետ, ընդունվում են և աղը-
վում հասարակ նամակներ:

Ռուսաստանի և արտասահմանի
փոստը դուրս է գնում Թիֆլիսից
ամեն օր բացի կիրակի և տօն օ-
րերը, Թիֆլիսի տրակտը (երկաթուղու
միջոցով) ամեն օր, կրեանան
կարտիք երեքշաբթի, հինգշաբթի
և չարաթ, Նուխուսը և Կախէթի
կիրակի և չորեքշաբթի, Բազուկ-
նը, Նիսաւեռօպոլի վերայով երկու-
շաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ:

Ն ա մ ա կ ն ե Ր.

Քաղաքային փոստով նամակն
արժէ 3 կ.

Բաց նամակ օտար քաղաքներ
3 կոպ.

Ռուսաստան և Եւրոպայի բոլոր
երկրները ծածկուած նամակը ար-
ժէ (1/4 օտար ծանրութեամբ) 7 կ.
Պատուիրած նամակների գինը
կրկնակի է: